Suomen kirjastoseuran kannanotto Varastokirjaston palveluiden muuttamisesta osittain maksullisiksi

Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaus kaukolainauksen ja artikkelikopioiden sähköisen toimittamisen maksullisuudesta alkaen keväällä 2026 heikentää Varastokirjaston ydintehtävän toteutumista.

Varastokirjaston keskeinen tehtävä on turvata kirjastoaineiston säilyminen ja saatavuus koko Suomessa.

Sen toiminta on tasa-arvoistavaa ja kustannustehokasta. Kaukolainauksen ja artikkelikopioiden sähköisen toimittamisen maksullisuus kirjastoille sekä rahti- ja pakkauspalvelukulujen periminen lähettäville kirjastoille olisi vastoin Varastokirjaston perustehtävää ja siirtäisi julkisen palvelun kustannuksia loppukäyttäjille.

Kunnankirjastot joutuisivat viemään kaikki em. kustannukset asiakasmaksuihin. Esitetyt maksut heikentäisivät kirjastojen kokoelmatyön tukea, kansalaisten yhdenvertaisia tiedonsaantioikeuksia ja aineiston saatavuutta.

Kustannusten kasvu todennäköisesti aiheuttaisi myös sen, että kirjastot alkavat kasvattaa paikallisia varastojaan. Tämä olisi Varastokirjaston tarkoituksen vastaista.

Artikkelikopioiden maksullisuus vähentäisi kysyntää, vaikeuttaisi tutkijoiden ja opiskelijoiden tiedonsaantia ja voisi tuottaa odotettua vähemmän tuloja. Maksullisuus kaventaisi tutkimuksen monimuotoisuutta ja rikkoisi avoimen tiedonsaannin periaatetta.

Vetoamme teihin, että Varastokirjaston kaukolainaus, artikkelikopioiden skannaus sekä rahti- ja pakkauspalvelut säilyvät maksuttomina julkisen rahoituksen turvin.

Suomen kirjastoseura